

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλληνικῆς γλώσσης. (α)

(Συνέχεια.)

(Ἴδὲ ἐθνικὸν ἡμερολόγιον 1868 σελ. 311.)

12.

Πρέπει, γράφοντες τοῦλάχιστον ἂν ὄχι καὶ ὁμιλοῦντες, νὰ ποιῶμεν τὴν προσήκουσαν χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν λέξεων ὅ τ ε καὶ ὅ τ α ν. Εἶναι δύσκολον βεβαίως νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ ἐσφαλμένον, ἀφοῦ συνηθίσσαμεν νὰ μεταχειριζώμεθα πάντοτε ὅ τ α ν, δοκιμάσωμεν ὅμως νὰ διακρίνωμεν αὐτὰ.

(α) Τῷ Κ. Μ. Π. Βρετῶ·

Ἄξιότιμε Κύριε!

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμερολογίου 1868, ἐνθαῦρονθεὶς ὑπ' ἀνδρῶν, περὶ τὰ γράμματα καταγινομένων, καὶ λαβὼν χάριτας παρ' ἄλλων, ὁμολογησάντων, ὅτι ὠφελήθησαν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλληνικῆς γλώσσης παρατηρήσεών μου, ἐτόλμησα νὰ συλλέξω καὶ ὅσα ἄλλα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἠδυνήθην εἰσέτι, ἀπαρτίζοντα τὸ παρὸν συνθεμάτιον.

Καὶ τὸ ἔργον μου τοῦτο, ὡς τὸ πρὸ αὐτοῦ, ἀνατίθημι εἰς τὴν ὑμέτεραν κρίσιν, καὶ προτίθεμαι καὶ τὴν διὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμερολογίου δημοσίευσιν αὐτοῦ νὰ ἴδω εὐχαρίστως, ἀλλὰ καὶ ἀγογγύστως νὰ φέρω τὴν μέλαιναν κατ' αὐτοῦ ψῆφον ὑμῶν.

Ἐντοσοῦτῳ δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου μου ὑπολήψεως.

Ἐκ Ῥοστοβίου, 1868.

Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός.

Ὅταν εἶναι ἐν χρήσει κυρίως πρὸς ὑποτακτικὴν, ἐπομένως ὑποθέτει πρᾶξιν ἀβέβαιον καὶ μὴ ὑπάρξασαν ἢ μὴ ὑπάρχουσαν ἀλλὰ δυνατὴν νὰ γείνη· παράγεται δὲ ἐκ τοῦ ὅ τ ε ἄ ν καὶ εἶναι ἐν χρήσει κατ' ἄς περιστάσεις δυνάμεθα νὰ ψέσωμεν ἂν ἀντὶ τοῦ ὅ τ α ν. Π. χ. ἐπειδὴ λέγομεν· "Ἄν βρέξη γίνεται λάσπη· πρέπει νὰ λέγωμεν· "Ὅταν βρέξη γίνεται λάσπη, καὶ ὄχι ὅ τ ε. "Ἄν ἐπισυμῆτε δύνασθε νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε, καὶ ὄχι ὅ τ ε.

Εἰς τὰς ἄλλας περιστάσεις γίνεται χρήσις τοῦ ὅ τ ε, σημαίνοντος πρᾶξιν γενομένην ἢ γινομένην καὶ δυναμένου ν' ἀναπληρωθῆ διὰ τῆς φράσεως κατ' ἣ ν ἐ π ο χ ῆ ν, κατ' ἣ ν ὄ ρ α ν· π. χ. "Ὅτε εἶδον κατὰ πρῶτον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ ὄχι ὅ τ α ν, διότι φανερώνει πρᾶξιν γενομένην καὶ δύναται ν' ἀναπληρωθῆ διὰ τοῦ· Κατ' ἣ ν ὄ ρ α ν εἶδον κατὰ πρῶτον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. "Ὅτε (κατ' ἣ ν ἐποχὴν) συνήχθησαν εἰς Αὐλῖδα αἱ νῆες τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὄχι ὅ τ α ν. "Ὅτε, (κατ' ἣ ν ὄ ρ α ν) τὰ ἄνθη κοσμοῦσι τοὺς κήπους, καὶ ὄχι ὅταν· Μέχρις οὗ ἡ ἡμέρα ἀνατείλη, ὅ τ ε (κατ' ἣ ν ὄ ρ α ν) οἱ πανηγυρίζοντες ἐπανέρχονται εἰς τὰ ἴδια.

13.

Περίεργον ὅτι τινὲς τῶν σημερινῶν λογίων μεταχειρίζονται τὰ ἐσφαλμένα ἐπίμω ν καὶ εὐσυνειδότης, ἀντὶ ἐπίμω νος καὶ εὐσυνειδήτως· καὶ τὸ μὲν τελευταῖον ἀπήντησα κατ' ἄλλας περιστάσεις, τὸ δὲ ἐπίμω ν εὐρίσκεται δυστυχῶς καὶ εἰς διδακτικὰ συγγράμματα· εἰς ἐν δ' ἐξ αὐτῶν ἔχει οὕτως. Ὁ λαὸς τῆς Ἰταλίας εἶναι ὀπωσοῦν ἐπίμω ν, φιλέκδικος κτλ. (Γεωγραφία Κοκκίωνη, κατ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου, πρὸς χρῆσιν

τῶν ἐλληνικῶν σχολείων. "Ἐκδοσις τετάρτη· σελ. 179). Οἱ τοῦτο μεταχειριζόμενοι θεωροῦσιν ἴσως τὸ ἐπίμων κατ' ἀναλογίαν τοῦ πείσμων, νοήμων κτλ., ἀλλ' ἁμαρτάνουσιν· οὕτως ἔπρεπε νὰ λέγωσι καὶ ἀνυπόμων ἀντὶ ἀνυπόμονος. Τὸ δὲ εὐσυνειδήτως γίνεται ἐκ τοῦ εὐσυνείδητος (ἐπομένως καὶ ἀσυνείδητος, συνείδησις), καὶ ὄχι ἐκ τοῦ συνειδιῶς, συνειδότος.

14.

Αἱ λέξεις τόσα καὶ ἄλλοις ἀποτελοῦσι ξενισμὸν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας καὶ παραπλησίαις φράσεις.

α'. Αἱ γενναῖαι αὗται προσφοραὶ καὶ ἡ συνήθης του φιλοδωρία εἶναι τόσα δείγματα τῆς εὐγενοῦς του καρδίας. — Αἱ συνδέσεις αὗται εἶναι τόσα νοερὰ ἀντικείμενα. (Φιλοσοφία Βάμβρα σελ. 43). Τὰ τόσα ταῦτα εἰσὶ ξενισμοὶ καὶ περιττά, καί, ἄνευ αὐτῶν χωρὶς ἄλλης ἀλλαγῆς, τὸ νόημα ἐστὶ πλήρες καὶ ἡ φράσις ὀρθή.

β'. Ὁ ἦρως οὗτος ἐδείχθη ἄλλοις Λεωνίδας. — Ἀπέθανεν ὡς ἄλλοις Σωκράτης. Πρέπει νὰ λέγωμεν· νέος Λεωνίδας, ἢ μιμητῆς τοῦ Λεωνίδα ἢ ἐφάμιλλος. Ἀπέθανεν ὡς ὁ Σωκράτης, ἢ ὡς νέος Σωκράτης, ἢ νὰ μεταβάλλωμεν τὴν φράσιν ἄλλως πως ὥστε ν' ἀποφεύγωμεν τὸ ἄλλοις.

15.

Συγγέουσί τινες τὰς λέξεις ὑγιῆς καὶ ὑγιεινός· ἰσχυρός καὶ ὀχυρός· ἰδοὺ δὲ τὸ ὀρθόν.

α'. Ὑγιῆς εἶναι ὁ ἔχων ὑγίειαν· ὑγιεινός ὁ προξενῶν ὑγίειαν· ἐπομένως, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἵππος κτλ. εἰσὶν ὑγιεῖς· τὸ κλίμα, ἡ τροφή, ὁ ἀήρ κτλ. εἰσὶν ὑγιεινά.

β'. Ἰσχυρός ἐστὶν ὁ ἔχων ἰσχύν· ἐπομένως ὁ ἄνθρωπός

ἔστιν ἰσχυρός, τὸ ξύλον, ὁ σίδηρος κτλ. ὀχυρά δὲ ἢ θέσεις, ἢ πόλις, τὸ φρούριον, ὅπου δύναται τις ν' ἀντισταθῆ εἰς τὰς ἐχθρικὰς προσβολάς.

16.

Ἄξιοπαρατήρητά εἰσι τὰ εἰς τὰς τρεῖς λέξεις ἔτος, χρόνος (τὸ χρονικὸν διάστημα) καὶ καιρὸς συμβάντα. Ἡ σημασία κατ' ἡμᾶς τῆς πρώτης λέξεως μετέβη εἰς τὴν δευτέραν, ἢ τῆς δευτέρας εἰς τὴν τρίτην· καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐγένετο ἄχρηστος, ἢ δὲ τρίτη, διατηρήσασα τὴν ἑαυτῆς, ἔλαβε καὶ τὴν σημασίαν τῆς δευτέρας, ὡς παρ' Ἰταλοῖς καὶ Γάλλοις· οὕτω λέγομεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἐκεῖνοι· “Σήμερον εἶναι ὠραῖος καιρὸς. Δὲν τὸ ἐτελείωσα ἐπειδὴ δὲν εἶχα καιρόν. Τώρα δὲν εἶναι καιρὸς νὰ σκέπτεσαι περὶ τούτου. Ἄλλ' εἰς περιστάσεις τινὰς ἢ πρώτη λέξις διατηρήθη, ὡς· Εἰς ἔτη πολλά· ἐφέτος· σπολλάτη (εἰς πολλὰ ἔτη ἀντὶ εὐχαριστῶ) κτλ. καὶ τὴν δευτέραν δὲ μεταχειριζόμεθα καλῶς λέγοντες χρονικὸν διάστημα. Καὶ ἡ μὲν λέξις χρόνος νὰ μετατραπῆ εἰς ἔτος, (ὅταν σημαίνῃ ἔτος), εἶναι λίαν εὐκόλον, ἀλλὰ χρειάζονται προσοχὴν αἱ λέξεις χρόνος καὶ καιρὸς. Χρόνος, ὡς προεῖρηται, φανερόναι τὸ χρονικὸν διάστημα· Οὕτως· Ἐπιλείψει με ὁ χρόνος (Ἰσοκράτης)· Μόγις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἠσυχάσασα ἢ Ἑλλάς ἀποικίας ἔπειψε (Θουκυδίδης)· καιρὸς δ' ἔχει δύο σημασίας. Πρῶτον φανερόναι τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας· π. χ. καιρὸς καλός, βροχερός, νεφελώδης, ὅθεν καὶ οἱ τέσσαρες καιροὶ τοῦ ἔτους, δεύτερον δὲ φανερόναι εὐκαιρίαν, ἐποχὴν, (ὅθεν ἐγκαίρως, παρακαίρως) π. χ. εἶναι καιρὸς (ὄχι χρόνος) νὰ τρυγήσωμεν· Καιρὸς ἔστι τοῦ ποιῆσαι.

Οἱ μὴ ἐγνοῦντες ἀκριβῶς τὴν μεταξὺ χρόνου καὶ καιροῦ

διαφορὰν ἀφινέτωσαν εἰς τὸν καιρὸν πάσας τὰς μέχρι τοῦδε γνωστὰς αὐτοῦ σημασίας, ἀφαιροῦντες ἀπ' αὐτοῦ μόνην τὴν σημασίαν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, ἀποκαλοῦντες αὐτὸ χρόνον.

17.

Δὲν πιστεύω, ὅτι τις τῶν ὀπωσοῦν λογίων γράψει ποτὲ τὰ ἐσφαλμένα πονοκέφαλος, πονόφθαλμος, πονόαυτος, πονόλαιμος καὶ τὰ παρόμοια ἀντὶ τῶν ὀρθοτέρων ἀλλὰ γερμανικῶν κεφαλόπονος, ὀφθαλμόπονος, λαιμόπονος. Εἰς τὰς συνθέτους λέξεις τὸ δεύτερον μέρος εἶναι τὸ κύριον, ἐνταῦθα λοιπὸν ἢ λέξις πόνος, οὔσα κυρία, πρέπει νὰ ἔχη τὰ δευτερεῖα. Οὕτω καὶ ἢ λέξις ψαλιδοκέρι δὲν εἶναι καλή, ἀλλὰ πρέπει ὀρθότερον νὰ λέγωμεν κηροψάλιδον, διότι θελομεν νὰ φανερώσωμεν τὴν ψαλίδα τοῦ κηρίου, ἐνῶ ἀλλέως, ὡς ἀλειμματοκέρι φανερόνει κηρίον ἐξ ἀλείμματος, οὕτω ψαλιδοκέρι φανερόνει κηρίον ἐκ ψαλίδων κατεσκευασμένον ἢ τοῦλάχιστον κηρίον τῆς ψαλίδος. Ἄλλ', ὡς προσημειώθη, καὶ αἱ λέξεις κεφαλόπονος κτλ. δὲν εἶναι ἑλληνικαί, καὶ δὲν ἀπαντῶνται εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων, παρ' οἷς ἢ ἐκ δύο οὐσιαστικῶν τοιαύτη σύνθεσις ἐστὶ σπανία. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους, κεφαλόπονος λέγεται κεφαλαλγία, ὀφθαλμόπονος ὀφθαλμία, αὐτόπονος ὠταλγία κτλ. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον· ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, τὰ ὠτα, δηλαδή, ἀλγῶ κατὰ τὴν κεφαλὴν, κατὰ τὰ ὠτα, ὡς ὀρθέτατα οἱ Χῆοι ἀκόμη λέγουσι· πονῶ τὸν λαιμὸν, πονῶ τὴν γλῶσσαν. Γυνὴ γραῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλγοῦσα (Αἴσωπος). Τὸ δὲ σύνθηδες· μοῦ πονεῖ ὁ λαιμός, ἢ κοιλία, εἶναι ξενισμός. Ἀληθὲς δέ, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον· γαστρόχειρ καὶ χειρογάστρωρ, φιλόμουσος καὶ μουσόφιλος καὶ ἄλλα ὀλίγιστα τοιαῦτα, ἀλλ' αὐτὰ οὐδὲν ἐναντίον ἐπιφέρουσιν εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς παρούσης παρατηρήσεως.

18.

Καλὸν νὰ γίνηται διάκρισις μεταξὺ τοῦ μόνος καὶ μοναχὸς ἢ μονάχος. Μοναχὸς φανερόναι τὸν φιλέρημον, τὸν καλόγηρον, τὸν μονάζοντα, καὶ ἐκτὸς τούτου· εἶμαι μόνος εἶναι πολὺ εὐηχότερον τοῦ· εἶμαι μοναχὸς ἢ μονάχος· οὕτω καί· ἔφαγα μόνον κρέας εὐηχότερον τοῦ· ἔφαγα μοναχὸν ἢ μονάχον κρέας. Κατ' εὐτυχίαν ἡ λέξις αὕτη δὲν ἀπαντᾶται πλέον εἰς τὰ ἄξια λόγου συγγράμματα, ἀπαντᾶται ὅμως εἰς τινὰ νεώτερα ποιήματα· ἀλλ' οἱ γράφοντες αὐτὴν ἐνδυσμηδῆτωσαν, ὅτι δὲν ζῶμεν πλέον εἰς τὴν ἐποχὴν, κατ' ἣν ἐγράφθη ἡ Πολυξένη, ὅπου ἀναγινώσκεται·

Μονάχους μᾶς παραίτησαν, ὦραία Πολυξένη.

19.

α'. "Ἦκουσα λογίους λέγοντας· Τοῦτο δὲν ἐξήρτηται ἀπὸ ἐμέ. Ἐξήρτηται εἶναι παρακείμενος τοῦ ῥήματος ἐξαρτῶμαι, καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ· εἶναι ἐξηρτημένον· ὑποδέτω, ὅτι ἤθελον νὰ εἴπωσιν ἐξαρτᾶσαν, ὡς λέγουσι κρέματα, ἀλλὰ τὸ ἐξέφραζον κατὰ τὴν ἑαυτῶν γνώμην ἑλληνικώτερον.

β'. "Ἄλλοι γράφουσι καὶ λέγουσιν· ἐστὲ βέβαιοι, ἀντὶ ἔστε· ἡ προστακτικὴ τοῦ ὑπαρκτικοῦ εἰμὶ κλίνεται ὡς ἀκολουθῶς.

"Ἔσο καὶ ἴσθι, ἔστω καὶ ἦτω,

ἔστον, ἔστον,

"Ἔστε (ὄχι ἐστὲ) ἔστωσαν καὶ ἔστων.

20.

α'. Ἀντὶ μεταξὺ λέγουσὶ τινες ἀναμεταξύ, (ὡς λέγουσιν ἄλλοι τολοῖπὸν ἀντὶ λοιπόν)· ἡ ἀνὰ εἶναι περιττή· ἡ καλὴ καὶ ἀρχαία λέξις εἶναι μεταξύ. Εἰς τὴν λέξιν ἀνά-

μεσα ἢ πρόθεσις ἀνά εἶναι ἀναγκαία. Εἰς τὴν ἀγίαν γραφὴν ἀπαντῶμεν ἀ ν α μ έ σ ο ν· ἀλλ' ἢ λέξις μεταξὺ εἶναι τῶν ἄλλων προκριτωτέρα.

β'. Δέγουσί τινες κατεκλίθη, ἐξετάθη, χρειάζεται δὲ κατεκλίθη, ἐξετάθη, δηλαδή ἄνευ ν· οὕτως ἔπρεπε νὰ λέγωμεν καὶ ἐκρίθη, ἐνῶ ὀρθῶς λέγομεν ἐκρίθη. Ὑπάρχουσι βεβαίως ἄλλα ῥήματα φυλάττοντα τὸ ν εἰς τὸν ἀόριστον· διὰ τοῦτο χρεία προσοχῆς.

21.

Περὶ δὲ τῆς λέξεως κ ρ υ ο λ ο γ ῶ τί εἵπωμεν; Μωρολογᾷ σημαίνει λέγω μωρά, πολυλογῶ ὀμιλῶ πολὺ, μοιρολογῶ λέγω τὴν μοῖραν, ἐπομένως κρυολογῶ ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ λέγω περὶ κρύους. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες λέγουσιν ὅτι κρύνουσιν ὅταν αἰσθάνωνται τὸ κρύος χωρὶς ἐκ τούτου νὰ πάθωσι συνάγχην ἢ ἄλλο κακόν, καὶ ὅτι ἐκρυολόγησαν, ὅταν ὡς ἐκ τοῦ κρύους ἀρρώστησωσιν· ἀλλ' ἢ λέξις δὲν εἶναι ἐπιτυχής. Οἱ παλαιοὶ τὸ σημερινὸν κ ρ υ ο λ ο γ ῶ ἔλεγον περιψύχομαι καὶ τὸ κρυολόγημα περίψυξιν. (α)

22.

Εἰς πολλὰ συγγράμματα ἀπαντᾶται τὸ ῥῆμα ὑ σ τ ε ρ ῶ ἀντὶ τοῦ στερῶ. Ὑστερῶ (παραγόμενον ἐκ τοῦ ὕστερος, ὕστερον) σημαίνει ἔρχομαι ὕστερον, μένω ὀπίσω, δὲν ἔρχομαι

(α) Ἄν εἰς τὴν νέαν ταύτην λέξιν πρέπη νὰ δώσωμεν παραγωγὴν περίεργον ἕως ἢ καὶ ἀστείαν, ἀλλ' ἕως καὶ τὴν προσήκουσαν, ἄρα δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν τὰ ἐξῆς; Τὸ ῥῆμα λέγω, ὡς γνωστόν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, σημαίνει καὶ συναθροίζω, ὅθεν στρατολογῶ, φορολογῶ, ἀνθολογῶ· κατ' ἀναλογίαν αὐτῶν καὶ τὸ κρυολογῶ ἔπρεπε κατὰ τὴν ὑπόθεσιν νὰ σημαίνῃ συναθροίζω, δηλαδή λαμβάνω κρύος, ὡς λέγουσιν οἱ Ἴταλοὶ prendere un raffreddore, καὶ οἱ Γάλλοι attraper un refroidissement.

έν καιρῷ, καί έν ένί λόγῳ φανερόνει πᾶν τὸ ὕσπερον γενόμενον· π. χ. ὕστέρησε τῆς μάχης πέντε ἡμέρας· δηλαδή, ἦλθε πέντε ἡμέρας ὕστερον τῆς μάχης ἢ μετὰ τὴν μάχην. Ἀφαιρῶ δέ τι ἀπό τινος λέγεται σπερῶ· π. χ. Ἐστέρησαν (ὄχι ὕστέρησαν) αὐτὸν τῆς πατρίδος· Τροφῆς ἐστερημένος (ὄχι ὕστερημένος).

23.

Μεταχειριζόμεθα κοινῶς τὸ ῥῆμα βαστῶ ἀντὶ τοῦ κρατῶ· ἰδοὺ δέ ἡ καθ' ἡμᾶς μεταξὺ κρατῶ καὶ βαστάζω διαφορά. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἶχε τὸ κρατῶ καὶ ἄλλας σημασίας, παρ' ἡμῖν δέ εἶναι έν χρήσει ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν, ὅτι λαμβάνομέν τι μετὰς χεῖρας· ἐπομένως καλῶς λέγομεν· Κρατῶ τὴν βάρβδον, τὴν γραφίδα· Κρατῶ τὸ παιδίον ἐκ τῆς χειρός ἢ κρατῶ τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου (ὄχι βαστῶ). Βαστάζω δέ σημαίνει· ἀναδέχομαι, φορτόνομαι, σηκόνω, φέρω ἐπὶ τῶν ὤμων. Εἶχε βεβαίως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, κυρίως παρὰ τοῖς ποιηταῖς, τὸ ῥῆμα βαστάζω (ἐξ οὗ μεταγενεστέρως ἐγένετο τὸ βαστῶ) καὶ τὴν σημασίαν τοῦ κρατῶ, ἀλλὰ τὴν σήμερον οἱ καλῶς ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες δέν λέγουσι· Βαστῶ ἢ βαστάζω τὸ παιδίον ἐκ τῆς χειρός, λέγουσιν ὅμως· Ἡ μήτηρ βαστάζει τὸ τέκνον. Οὕτω καλῶς ἔχουσι τὰ· Ὁ έν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν βασταχθεῖς· Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε.

Οἱ ξέναις γλώσσαις γινώσκοντες δύνανται εὐκόλως νὰ βοηθηθῶσι· τὸ κρατῶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ halten, tenir, tenere· τὸ βαστάζω πρὸς τὰ tragen, porter, portare.

24.

Ἐνομάζουσί τινες τιμητικῶς τὴν ἀνύπανδρον γυναῖκα δεσποσύνην· ἄλλοι ὀνομάζουσιν αὐτὴν δεσποινίδα.

τὸ δεύτερον εἶναι καταλληλότερον ἢ μόνον κατάλληλον, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τούτοις πρὸς τὸ γερμανικὸν Fräulein, τὸ γαλλικὸν demoiselle ἢ mademoiselle, τὸ ἰταλικὸν damigella ἢ signorina, πάντα ὑποκοριστικά ὡς καὶ τὸ δεσποινίς ἐκ τοῦ δέσποινα. Ἄλλ' ἀφοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας, ἐγγάμους ἢ ἀγάμους, ὀνομάζομεν κυρίους, διὰ τί καὶ πάσας τὰς γυναῖκας νὰ μὴ ὀνομάζωμεν ἀνεξαιρέτως κυρίας;

25.

Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες δὲν ποιοῦσι διάκρισιν μεταξὺ τῶν δύο ῥημάτων μετρῶ καὶ ἀριθμῶ, λέγοντες πάντοτε μετρῶ.

α'. Μετρῶ (misurare, mesurer, messen) σημαίνει, κρατᾶ μέτρον εἰς χεῖρας καὶ ἐξετάζω ποσάκις τὸ ἀντικείμενον περιέχεται εἰς τὸ μέτρον· ἐπομένως μετροῦμεν τὸ ὕφασμα, τὴν γῆν, τὴν ταινίαν, τὸ ἔλαιον, τὸν σῖτον κτλ.

β'. Ὄταν θέλωμεν νὰ μάθωμεν πόσοι ἄνθρωποι εἶναι, πόσα μῆλα, οἰκίαι, δραχμαί, τότε ἀριθμοῦμεν αὐτά. (contare, compter, zählen).

Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός.